Remissvar

Dnr 2026–260

Datum 2026-10-20

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

KN2026/01494

Konjunkturinstitutet (KI) fokuserar i detta remissvar på vilka delar som följer av EU-rätten, vilka nationella tillägg som föreslås samt på den valda modellen för genomförande och genomförandets kostnadseffektivitet.

SAMLAD BEDÖMNING

KI avstyrker de delar av förslaget som går utöver vad som krävs för att genomföra energieffektivitetsdirektivet, i den mån det inte kan visas att det medför samhällsekonomiska nyttor som står i proportion till kostnaderna eller att motsvarande nyttor inte kan uppnås genom mindre ingripande eller mindre kostsamma åtgärder. KI menar vidare att den valda modellen för insamling och rapportering av energianvändning bör prövas utifrån ett kostnadseffektivitetsperspektiv. KI anser dessutom att konsekvensutredningen behöver fördjupas i fråga om kostnader, nyttor och uppföljning av de nationella tilläggen.

SYNPUNKTER I DETALJ

Förslaget innehåller dels genomförande av energieffektiviseringsdirektivet, dels en modernisering av reglerna om kommunal energiplanering. KI anser att nationella tillägg och moderniseringar utöver vad som följer av EU-rätten endast bör införas om det finns en tydlig analys som visar att nyttan av detta överstiger kostnaderna och att målen inte kan nås med mindre ingripande eller mer kostnadseffektiva åtgärder. Exempelvis bör den valda modellen för insamling och rapportering prövas ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv. Promemorian konstaterar att befintlig officiell statistik inte har den avgränsning som krävs för direktivets definition av offentliga organ. Det är inte skäl att avstå från att analysera om samma informationsbehov kan tillgodoses genom mindre resurskrävande alternativ.

Konsekvensutredningen redovisar kostnader för kommuner, regioner och statliga myndigheter, bland annat för energiplanering, värme- och kylaplaner samt för nya krav i offentlig upphandling. KI menar att kostnaderna bör ställas mot de förväntade samhällsekonomiska nyttorna. Ett konkret exempel är den nya rapporteringsskyldigheten för kommuners och regioners energianvändning. I promemorian anges (s 82) den administrativa kostnaden till ca 300 000–450 000 kr initialt per kommun och 40 000–60 000 årligen därefter. Där redovisas dock inte någon motsvarande bedömning av rapporteringens förväntade nytta att ställa mot kostnaden.

Vid bedömningen bör även alternativkostnaden för den arbetstid som behöver avsättas för de nya kraven beaktas. Den första rapporteringen av energianvändning anges exempelvis kunna kräva omkring 300 timmar för en kommun och därefter ca 40 timmar per år. Konsekvensutredningen bör tydligare redovisa hur de olika kostnadsuppskattningarna hänger samman och vilka antaganden som ligger bakom dem.

Energi är en insatsvara som skapar nytta och det samhällsekonomiskt relevanta är om nyttan av en åtgärd som ingriper i denna resursanvändning överstiger åtgärdens medföljande kostnad, med beaktande av internalisering av externa effekter. KI anser därför att principen om energieffektivitet först bör tillämpas så att relevanta alternativ jämförs utifrån sina samlade samhällsekonomiska effekter. På till exempel s 83 bedöms den ytterligare administrativa bördan av att lägga till ett energieffektivitetsperspektiv vid större investeringar som ”begränsad”, men någon närmare bedömning av kostnader eller av nyttan redovisas inte. Bedömningen bör, när det är relevant, beakta investerings- och energikostnader samt effekt- och systemeffekter och administrativa kostnader. Även kraven på energieffektivitet i offentlig upphandling bör bedömas utifrån en sådan avvägning.

KI anser vidare att konsekvensutredningen bör fördjupa analysen av alternativa sätt att nå energimålen. För de delar där Sverige har ett nationellt handlingsutrymme bör det tydligt framgå om samma nyttor kan uppnås genom mindre ingripande eller mindre kostsamma åtgärder. För nya krav bör det också finnas en tydlig plan för uppföljning och utvärdering av om de förväntade nyttorna faktiskt uppstår och, i så fall, om de står i proportion till kostnaderna.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Albin Kainelainen. Föredragande har varit Anna Dahlqvist.

Albin Kainelainen

Generaldirektör